

Retningslinjer for håndtering av etikk-spørsmål knyttet til forskning ved Høgskolen i Lillehammer.

Fastsatt av høgskolestyret 12.12.06.

Del I . Institusjonelle retningslinjer.

1. Det skal fra høgskolens side legges til rette for at forskning utført av ansatte og studenter ved HiL gjennomføres i pakt med hevduvne prinsipper om akademisk redelighet, habilitet og uavhengighet. Med bevissthet om betydningen av forskningens frihet, skal forskningen foregå på etisk forsvarlig vis mht å unngå bl.a.helsemessige, miljømessige og økonomiske skadevirkninger og for å unngå brudd på personvernlovgivningens bestemmelser. Høgskolens virkemidler i dette arbeidet er opplæring, holdningsdannelse og kvalitetssikring.
2. Høgskolens styre har det overordnede ansvaret for arbeidet med forskningsetikk ved HiL. Ansvaret delegeres til Forskningsutvalget, som utformer og følger opp institusjonspolitikken på dette feltet på styrets vegne.
3. Forskningsutvalget holder seg orientert om den nasjonale debatten om forskningsetikk, og spesielt om arbeidet i de nasjonale forskningsetiske komitéer. På denne bakgrunn foreslår utvalget retningslinjer for forskningsetikk ved høgskolen. Utvalget bidrar også til at forskningsetikk gjøres til del av PhD- , master- og bachelor-utdanningene ved høgskolen. I tillegg er det Forskningsutvalgets oppgave å vedta kvalitetssikringsordninger ved forskningsaktiviteter og publisering, som kan virke forebyggende på uredelighet i forskning.
4. Dekaner og forskningssenter-ledere¹ har ansvaret for rådgivning om forskningsetiske problemstillinger.
5. I tillegg til rådgivning skal avdelinger og forskningssentre ha et system for kvalitetssikring av forskningsprosessene som ivaretar forskningsetiske hensyn. Dette må inkludere krav om at kolleger og ledere skal ha innsyn i forskningsprosessene, og at enhetene foretar konkrete vurderinger av forskningsprosessenes kvalitet, inkludert etiske hensyn. Også PhD- , master- og bachelorstudenter skal omfattes av et slikt system, der veilederne skal ha et spesielt ansvar for forskningsetiske aspekter ved studentenes arbeid.

Dekanen er ansvarlig for at avdelingen skolerer og oppdaterer sine vitenskapelig ansatte i forskningsetiske spørsmål. Tilsvarende ansvar forvaltes av forskningssentrenes ledere.

6. Konkrete tilfeller av mistanke om foreliggende uetisk forskning behandles etter følgende prosedyrer:

¹ P.t.har ikke høgskolen etablert forskningssentere. Med forskningssenterledere menes inntil videre ledere av kjernegruppene som er etablert for å utvikle ph.d.-programmer. Høgskolens ambisjoner er å etablere forskningssentere knyttet til p.hd.-programmene.

Før publisering.

Forskningsenhetens ledelse, hhv dekan ved avdeling eller leder av forskningscenter, skal iverksette prosesser for å vurdere om forskningsetiske retningslinjer er brutt. Forskningsutvalget skal underrettes for å vurdere om et mistenkt tilfelle av uredelig forskning skal legges fram for det nasjonale granskingsutvalget. Hvis de forskningsetiske retningslinjene er brutt, skal forskningsarbeidet justeres slik at kravene i de forskningsetiske retningslinjer likevel blir ivaretatt. Hvis *det* ikke er mulig, skal forskningsarbeidet termineres.

Etter publisering.

Forskningsenhetens ledelse skal iverksette prosesser for å vurdere om forskningsetiske retningslinjer er brutt. Forskningsutvalget skal underrettes for å vurdere om et mistenkt tilfelle av uredelig forskning skal legges fram for det nasjonale granskingsutvalget. Hvis det påvises uredelighet i forskningsprosessen, er forskningsenhetens leder ansvarlig for å iverksette en prosess for tilbakekallelse av publikasjon. Hvis det publiserte forskningsarbeidet er klart uetterrettelig, skal dette bekjentgjøres offentlig for å unngå at resultatene brukes av andre forskere eller praksisfelt.

Ledelsen skal, uavhengig av tidspunkt for avdekking, vurdere og evt iverksette sanksjoner overfor den eller de personer som har brutt retningslinjene. Type eller grad av sanksjoner bestemmes av hvor alvorlig brudd på de forskningsetiske retningslinjer som er begått. I alvorlige tilfeller kan tjenestemannslovens regler om ordensstraff komme til anvendelse, herunder kan FoU-tid bli inndratt og det kan nedlegges forbud mot publisering i høgskolens navn for et nærmere definert tidsrom. I de mest graverende tilfellene av uredelighet kan avskjeds- og eller suspensjonsprosess iverksettes.

Hvis forsker ved HiL, som har gjort seg skyldig i grovt brudd på forskningsetiske prinsipper, har II-stilling ved annen institusjon, eller inngår forskningssamarbeid med eksterne aktører, eller søker forskerstilling ved annen institusjon, skal det fra HiLs side varsles om det som er avdekket.

Del II. Individuelle retningslinjer.

1. Forsvarlig etisk opptreden i forskningsarbeid er først og fremst den enkelte forskers ansvar. Den enkelte plikter å utføre forskningen i samsvar med allment anerkjente etiske prinsipper knyttet til datainnsamling, analyser, konklusjoner, publisering, eventuelle skadelige konsekvenser, personvern og forhold til eventuell oppdragsgiver. I tillegg til en grunnleggende etisk holdning til arbeidet, bør den enkelte forsker ha god kjennskap til innholdet i følgende dokumenter:
 - a. Lov om behandling av etikk og redelighet i forskning (2006)
 - b. Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi (DNFK 2006)
 - c. Forskningsetisk sjekklister (NENT 1992)
 - d. Retningslinjer for inklusjon av voksne mennesker med manglende eller redusert samtykkekompetanse i helsefaglig forskning. (NEM 2005)
 - e. Forskningsetiske retningslinjer for internettforskning (NESH 2003)

- f. Informasjonsark fra Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD) om personvernombudordningen og behandling av persondata.
2. Hvis student eller forsker er usikker på om forskningsarbeidet kan medføre brudd på etiske retningslinjer, skal dette diskuteres med fagfeller og forelegges dekan eller forskningssenterleder. Disse kan igjen ta saken opp med Forskningsutvalget.
3. Alle forskere skal gi kollegaer innsyn i sine forskningsprosesser som ledd i kvalitetssikring av forskningsarbeidet, og alle forskere har plikt til å bidra til kvalitetssikring av forskningsprosesser ved sin enhet.
4. Alle som er medforfattere av en publikasjon, har plikt til å påse at arbeidet er etisk forsvarlig.
5. Ansatte har plikt til å informere foresatte om mistanke om brudd på forskningsetiske retningslinjer.